

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 2. An merces sit proprie dicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Magna est
Christi suo
rum cura.

Hæc eo dicuntur, ut cognoscant Apostoli, quantum sui curam Dominus habeat, cum amicos tam studiose remuneret.

Prima recipientis est dignitas, quod Christum excipiant, quod quomodo fiat, exposuit S. Athanasius. Contra Arianos lib. 4. Quæ enim nostrâ (inquit) sapientia loqueretur; eâ Dominus tanquam propria sibi suis verbis usurpat. Non enim creatur creatrix, sed propter imaginem sui rebus creatis ingentiam, ipsa se creari dicit. Et quemadmodum ipse Dominus locutus est, qui vos excipit, me excipit: eo quod figura eius in nobis sit; ita quoque, tamen si res create id ipsum non sint, quod ille est, tamen ob simulachrum Dei & formulam qua in creatis est, veluti ipse crearetur, ad hunc modum locutionem moderatur, Dominus creavit me initium viarum suarum ad opera sua.

In nomine
Propheta. §. 2. Recipere Prophetam in nomine Propheta, seu ut est in Græco ἐν ὀνόματι προφήτου, in nomen Propheta, hoc est, quia Propheta est; seu ut nunc loquuntur, quatenus Propheta est: non ob alias, qualescunque causas. Marcus c. 9. 41. Quia Christus est.

Merces Pro-
pheta. §. 3. Mercedem Prophetæ accipiet, cuius propositionis expositiones variae sunt. Quidam enim existimant fore tantam mercedem hospitii, quanta est merces, vel Prophetæ, vel Apostoli. Hoc tamen fieri ordinari non solet; maior est enim merces Apostoli, quam hospitii. Fieri tamen potest, ut tanta fide, charitateque servi Dei recipiantur, ut maior sit excipientis, quam excepti merces. Alii mercedem respondentem dignitati iusti vel Prophetæ. Alii compensationem tantummodo indicant mercedem spiritalem pro carnali beneficio. Commodissima est S. Chrysostomi interpretatio. Mercedem recipere eum, quam par est, recipere illum, qui Prophetam recepit, quia enim Propheta, Apostolo, vel iusto cooperatur, auxiliaturque; præbet, huic ergo labori peculiare decus attribuetur, ut quemadmodum martyri, virgini, doctori sua datur laureola, & singulare donativum, ita quoque eorum adiutoribus, hospitibusque; similis aliqua gloria tribuetur, quæ respondeat mercedi Prophetæ, martyris, doctoris: siue eadem sit specie, gradu distans, siue diversa, sed similis tamen, & affinis eorum sanctorum laureolis.

QVÆSTIO II.

An merces sit propriè dicta?

§. 1. Valde nolunt mercedem dari heretici, ne sola fides periclitetur. Piscator, [Non est putandum, nos præmia illa quibus Christus nostram erga confessores beneficentiam compensaturus est mereri: quia nimirum appellantur merces, nam merces appellatur per metaphoram κατὰ ἔκθεσιν: quia propriè loquendo ad illam beneficentiam sumus obligati: nec illam debita alacritate præstamus. Et si maxime præstaremus: tamen semper nobis esset fandum, nos esse servos inutiles: fecisse quod debimus facere.]

Merces proprie dicta. Respondeo, mercedem propriè dictam vel hic locis clarissime demonstrat. Merces enim est præmiū constitutum pro operâ impenia, correlativum meriti scilicet. Ad Mercedem vero pertinet, ut opus quod proponitur fiat, deinde ut sit mercedis promissio facta. Verumque hic inuenitur. Opus est, recipere Prophetam in nomine Propheta, aut iustum quia iustus est. Merces est, merces, Prophetæ, & iusti: itaque merces illa datur operis intuitu; quia vni operi vnus generis, alteri alterius, & sine opere non daretur, non enim datur merces Prophetæ, nisi illi, qui Prophetam recipit.

§. 2. Nec rationes Piscatoris probant esse mercedem κατὰ ἔκθεσιν, abusive sumptam. Quia, inquit, ad illam beneficentiam sumus obligati. Non enim ideo

merces esse definit; quia ad eam obligati sumus. Sine villo præmio Dei servos excipere tenemur, Dei tamen gratuita bonitas præmia constituit, & iureiurando se ad solutionem obligavit, ideoque iam merces facta est.

Argutis porro illis Atheismo, & Tarcismo viam sterni clarum est ex argumentis Socini, & Ostorodii. Qui eodem axioma meritum Christi euertere conantur. Christus enim mandatum moriendi habuit, ideo obediens fuit vsque ad mortem crucis, si obligatus fuit, non igitur merces illi nisi gratuita data fuit, non igitur satisfecit. Itaque ex his respondere Turcis & Samofatenianis Caluinistæ non possunt.

§. 3. Falsum etiam est non aliquando illam operam debita alacritate fieri, quâ Abraham Angelos excipit, quâ Galatæ oculos erueret, & dare Paulo voluissent, nonne eâ caritate recipere valet, ut modum pro Apostolo paratus sit? Quamvis ergo maiore caritate excipere possit, non tamen est peccatum id fieri, vel magnâ, vel etiam mediocri. Nam etiam Christus Dominus certo gradu caritatis, quâ homo est, nos dicitur, non intentione infinita: potuit vero si Deo ita visum esset eam multis modis feruenter eum efficere.

§. 4. Nec ideo serui inutiles esse desinimus, quod seruis inutilibus præmium Deus statuit.

QVÆSTIO III.

An quia calice, aqua frigida rependitur regnum celorum, omni minimo peccato debeatur infernus?

§. 1. Ita apud Bellarminum lib. 1. de amissione gratiæ & statu peccati argumentantur Sectatiles. Responder Bellarminus. Multis modis argumentum hoc precat. Primo, ait, non perdet mercedem, itaque solutum sequeretur: minima non perdere suam pœnam. 2. non aliter sequitur, minimo operi datur merces maxima, ergo minimo peccato pœna aeterna. Minimo enim operi dare maximum præmium est ingens liberalitas, minimo peccato maximum pœnam, crudelitas. Denique dare calicem aquæ frigidæ ex caritate, non est minimum opus, sed valde magnum, & meritum vite æternæ, cui opponitur non veniale, sed mortale peccatum.

Obicit Pareus pag. 161. Corrigamus argumentum ut nostrum fiat. Non dare potum frigidum pusillis Christi, meretur mortem æternam, & tamen est leue peccatum. Igitur leue meretur mortem æternam. Propositio probatur. Quia dare potum frigidum, accipere gratuitam mercedem vite æternæ. Si opus valde magnum dare potum frigidum ex caritate, ergo non dare est mortale, quod ei opponitur.

Verum repetit objectionem à Bellarmino positam, cur non & solutionem? Non sequi, demonstratum est à Bellarmino, Exigua virtutis operi datur merces, vite æternæ, ergo exiguo peccato aeterna pœna. Quod si magnum sit opus, ex caritate, non tamen minimus defectus id eoleralis. Magna erat charitas optantis fieri anathema pro fratribus, nec tamen minus ardens amor damna bilis est. sine sumptu Euangelium ponit Apostolus Paulus, virtus heroica est, nec tamen ceteros Apostolos de Euangelio viuentes sui iuris usus damnauit. Poterit non dare potum aquæ frigidæ pusillis Christi, pro necessitate magnitudine grauissimum scelus esse potest, sine necessitate læpèlene est. Itaque non omne peccatum magnum est, quod magna virtuti opponitur, sed quod in propria & magna virtutis materia in iustitiam violat. Equidem charitati proximè opponitur odium, unde homicidia, aliaque nascuntur, & eadem opponitur etiam minima verborum aut rerum iniuria.